Státní veterinární správa

Manuál pro inspektory KVS SVS k dotačnímu programu 8.F.a. - podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic

Účel a předmět dotace

Dotační program 8. F. a – jedná se o podporu vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ (dále jen „OP VNP“) schváleného místně příslušnou krajskou veterinární správou Státní veterinární správy (dále jen „KVS“) v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb. Prováděná opatření jsou zaměřená proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat – Reprodukční a respirační syndrom prasat (dále jen „PRRS“) a brucelóza.

O podporu si může žádat chovatel prasnic podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl ozdravení formou repopulace od vyjmenovaných chorob prasat podle OP VNP v období od 1. 10. 2026 do 30. 9. 2027. Proces repopulace může trvat déle než jedno dotační období. Maximální délka repopulace od zahájení (schválením OP) po jeho dokončení (potvrzením KVS SVS) může být maximálně 3 roky.

Pokud má chovatel schválený ozdravovací program dotačního programu 8.F.d. a provádí předmětné úkony, není možné si žádat o dotační program 8.F.a. a obráceně. Ozdravovací program DP 8.F.d. musí chovatel nejprve ukončit a následně zahájit provádění činností v rámci DP 8.F.a. Souběh obou dotačních titulů není možný.

Podpora je rozdělena do čtyř kategorií minimálních nákladů v závislosti na tom, zda je v rámci uzavřeného obratu stáda realizován také výkrm prasat a zda je nutná úprava hygienické smyčky a černobílého provozu.

Kategorie minimálních nákladů:

1) Minimální náklady na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (bez výkrmu prasat, bez opravy hygienické smyčky a černobílého provozu)

Činnosti zahrnuté do kategorie minimálních nákladů 1, které je nutné provést v porodně, jalovárně/březárně, předvýkrmu prasat, stájích pro MCHP, stájích pro MCHP v karanténě

- Mechanickou očistu a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a veškerého vnitřního vybavení stájí (např. krmítka, rozvody vody, hrazení), dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, rozvodů krmiv, skladů nástrojů a nářadí,
- Odsátí a odvoz kejdy z jímek včetně odsátí sedimentu, odvoz oplachové vody
- Čištění a dezinfekce rozvodů pitné i užitkové vody,
- Dezinfekci, desinsekci a deratizaci stájových prostorů včetně roštů a podroštových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně

dezinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilerních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem s možným použitím dezinfekčních, dezinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů,

- Drobné stavební opravy stájí, zejména stěn, stropů a podlah,
- Bílení vnitřních prostor

2) Minimální náklady na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (bez výkrmu prasat, s opravou hygienické smyčky a černobílého provozu)

Činnosti zahrnuté do kategorie minimálních nákladů 2, které je nutné provést v porodně, jalovárně/březárně, předvýkrmu prasat, stájích pro MCHP, stájích pro MCHP v karanténě

- Mechanickou očistu a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a veškerého vnitřního vybavení stájí (např. krmítka, rozvody vody, hrazení), dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, rozvodů krmiv, skladů nástrojů a nářadí,
- Odsátí a odvoz kejdy z jímek včetně odsátí sedimentu, odvoz oplachové vody
- Čištění a dezinfekce rozvodů pitné i užitkové vody,
- Dezinfekci, desinsekci a deratizaci stájových prostorů včetně roštů a podroštových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně dezinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilerních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem s možným použitím dezinfekčních, dezinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů,
- Drobné stavební opravy stájí, zejména stěn, stropů a podlah,
- Bílení vnitřních prostor
- Vybudování nebo úprava a rekonstrukce hygienické smyčky a černobílého provozu náležejícího k chovu, kde je prováděna repopulace prasnic.

3) Minimální náklady na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (s výkrmem prasat v rámci vlastního uzavřeného obratu stáda, bez opravy hygienické smyčky a černobílého provozu)

Činnosti zahrnuté do kategorie minimálních nákladů 3, které je nutné provést v porodně, jalovárně/březárně, předvýkrmu prasat, stájích pro MCHP, stájích pro MCHP v karanténě, ve stájích výkrmu prasat

- Mechanickou očistu a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a veškerého vnitřního vybavení stájí (např. krmítka, rozvody vody, hrazení), dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, rozvodů krmiv, skladů nástrojů a nářadí,
- Odsátí a odvoz kejdy z jímek včetně odsátí sedimentu, odvoz oplachové vody
- Čištění a dezinfekce rozvodů pitné i užitkové vody,
- Dezinfekci, desinsekci a deratizaci stájových prostorů včetně roštů a podroštových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně dezinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilerních boxů, dále též prostor

používaných obsluhujícím personálem s možným použitím dezinfekčních, dezinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů,

- Drobné stavební opravy stájí, zejména stěn, stropů a podlah,
- Bílení vnitřních prostor

4) Minimální náklady na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (s výkrmem prasat v rámci vlastního uzavřeného obratu stáda, s opravou hygienické smyčky a černobílého provozu)

Činnosti zahrnuté do kategorie minimálních nákladů 4, které je nutné provést v porodně, jalovárně/březárně, předvýkrmu prasat, stájích pro MCHP, stájích pro MCHP v karanténě, ve stájích výkrmu prasat)

- Mechanickou očistu a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a veškerého vnitřního vybavení stájí (např. krmítka, rozvody vody, hrazení), dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, rozvodů krmiv, skladů nástrojů a nářadí,
- Odsátí a odvoz kejdy z jímek včetně odsátí sedimentu, odvoz oplachové vody
- Čištění a dezinfekce rozvodů pitné i užitkové vody,
- Dezinfekci, desinsekci a deratizaci stájových prostorů včetně roštů a podroštových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně dezinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilerních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem s možným použitím dezinfekčních, dezinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů,
- Drobné stavební opravy stájí, zejména stěn, stropů a podlah,
- Bílení vnitřních prostor
- Vybudování nebo úprava a rekonstrukce hygienické smyčky a černobílého provozu náležejícího k chovu, kde je prováděna **repopulace prasnic**.

Časový plán repopulace:

a) vyskladnění jednotlivých kategorií prasat: informace o plánovaném vyskladnění na krajskou veterinární správu + kontrola inspektora KVS v chovu
b) provedení opatření dle zvoleného typu kategorie minimálních nákladů – do OP VNP uvést typ kategorie minimálních nákladů a provedená opatření
c) provedení dezinfekce, desinsekce a deratizace (dále jen „DDD“) a kontroly účinnosti dezinfekce (dále jen „KÚD“)
d) naskladnění zvířat z chovu prostých PRRS: informace o plánovaném naskladnění a upřesnění identifikace hospodářství, odkud naskladňovaná zvířata pocházejí
e) kontrolní odběr vzorků u nově naskladněných zvířat k potvrzení negativity od PRRS: termíny a plánovaná vyšetření

Postup při realizaci OP VNP

1. OP VNP, kontrola KVS v chovu:

Chovatel ve spolupráci se soukromým veterinárním lékařem vypracuje a předloží místně příslušné KVS OP VNP pro určité sledované období ke schválení (pokud má chovatel více

hospodářství - např. porodnu prasnic + výkrm prasat ve více krajích vypracuje pouze 1 OP VNP). Ozdravný program specifikuje, jakým způsobem a jak dlouho bude repopulace probíhat. Repopulace může trvat déle než jedno dotační období (i více než 12 měsíců, ale maximálně 3 roky). Po dokončení repopulace KVS vydá potvrzení, na základě kterého chovatel požádá o výplatu dotace. Náklady budou pokryty až na konci celého procesu.
V případě, že se hospodářství s výkrmem prasat nachází v jiném kraji než hospodářství s porodnou prasnic, OP VPN schvaluje KVS v místě porodny prasnic. Vzor OP VNP je přílohou manuálu. V OP VNP chovatel uvede, kterou kategorii minimálních nákladů zvolil. Na kategorii 3 a 4 má nárok pouze chov, kde je poměr mezi porodními místy prasnic a místy ve výkrmu u daného IČO roven nebo vyšší než 1:20. Poměr 1:20 se stanovuje na základě plánovaných ozdravených porodních míst uvedených v OP VNP a počtem ustájovacích míst ve výkrmu. Maximální možný počet míst uvedených v OP VNP je dán integrovaným povolením, nebo u chovů nepodléhajících IPPC projektovou dokumentací. Do OP VNP chovatel zahrne i požadavky na zachování a zvýšení úrovně biologické bezpečnosti chovu (např. provedení DDD, případné opravy/vybudování hygienické smyčky a černobílého provozu). Po schválení OP VNP je možné přejít na nižší kategorii minimálních nákladů v případě, že to z objektivních důvodů bude nutné. Přechod na vyšší kategorii minimálních nákladů není možný. Skutečně provedené úkony v rámci vybrané kategorie minimálních nákladů spolu s vypsanými provedenými činnostmi budou uvedeny v dokladu o ukončení ozdravování: Potvrzení KVS SVS – Žádost o **ukončení** ozdravovacího programu.

Po předložení OP VNP provede inspektor KVS kontrolu v chovu. Pokud je to možné, měla by být kontrola provedena ještě před vyskladněním zvířat (při kontrole pořídí inspektor podrobnou fotodokumentaci stávajícího stavu v chovu), přičemž kontrola musí být vztažena k chystaným úkonům prováděným ve spojitosti s kategorií minimálních nákladů dotačního titulu (posouzení stavu a funkčnosti hygienické smyčky a černobílého provozu v chovu). Dále je potřeba zkontrolovat, zda poměr mezi porodními místy prasnic a výkrmovými místy v případě existence výkrmu prasat na IČO chovatele odpovídá zvolené kategorii minimálních nákladů. Všechny zjištěné skutečnosti uvede inspektor do protokolu o kontrole.

Provedené kontroly inspektor eviduje v Odborném informačním systému Státní veterinární správy (dále jen „OIS SVS“) v modulu Kontrola na hospodářství jako neplánovaná kontrola biologické bezpečnosti. Inspektor KVS po provedené kontrole v chovu schválí chovateli OP VNP. V případě, že se hospodářství s výkrmem prasat nachází v jiném kraji než hospodářství s porodnou prasnic, KVS s místem porodny prasnic si písemně vyžádá od KVS s místem výkrmu prasat podklady z provedených kontrol (tzv. dožádání).

K OP VNP chovatel předloží buď protokol (z jakékoliv akreditované laboratoře) o vyšetření prasnic s **pozitivním výsledkem na PRRS**, provedeném v chovu, kterého se bude ozdravovací plán týkat nebo potvrzení od soukromého veterinárního lékaře o **provedené vakcinaci na PRRS**. Všechna další laboratorní vyšetření provádí pouze SVÚ. Datum zahájení ozdravování musí být stanoveno mezi dnem schválení OP VNP a dnem následujícím po dni, kdy opustila farmu poslední prasnice. V případě, že již proběhla depopulace, je za počátek ozdravování automaticky považován den schválení OP VNP. O zahájení ozdravování je chovatel povinen písemně (e-mailem) informovat místně příslušnou KVS.

Rozsah vyšetřování brucelózy je stanovený Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (vyšetřují se zmetalky, podezření z nákazy, plemenní kanci, porážené prasnice a kance). Při kontrole hospodářství inspektor KVS zkontroluje plnění Metodiky – chovatel by měl doložit protokoly o laboratorním vyšetření.

2. Vyskladnění zvířat, kontrola účinnosti závěrečné dezinfekce:

Chovatel písemně (e-mailem) informuje místně příslušnou KVS o vyskladnění všech zvířat z chovu (povinnost písemně informovat KVS o termínu vyskladnění zvířat musí být uvedena v OP VNP). Po vyskladnění musí chovatel provést veškeré úkony v rámci zvolené kategorie minimálních nákladů. K provedení DDD a KÚD je chovatel povinen si najmout specializovanou externí firmu. Tato povinnost musí být uvedena v OP VNP, ostatní činnosti mohou být prováděny vlastními silami chovatele. Po provedení DDD chovatel následně zajistí KÚD. Výsledek KÚD firma předá chovateli a ten následně KVS. Výsledek KÚD chovatel archivuje po dobu 3 let.

Jednotlivé stáje musí být alespoň 30–60 dní prázdné. Celé hospodářství musí být po vyskladnění přinejmenším 14 dní bez prasat. V průběhu této doby musí dojít k finální dezinfekci. V případě, že hospodářství již bylo depopulováno, musí žadatel doložit výpisem z Ústřední evidence, že bylo po dobu alespoň jednoho měsíce zcela prázdné.

3. Naskladnění zvířat, kontrola KVS v chovu:

Chovatel předem písemně (e-mailem) informuje místně příslušnou KVS o zahájení naskladňování nových zvířat do chovu (povinnost předem písemně informovat KVS o termínu začátku naskladňování zvířat musí být uvedena v OP VNP).
Před zahájením naskladňování zvířat chovatelem provede inspektor KVS kontrolu chovu se zaměřením na kontrolu úkonů, které byly provedeny v souvislosti se sazbou. Všechny zjištěné skutečnosti – podrobný popis úprav a výsledného stavu uvede inspektor do protokolu o kontrole a během kontroly pořídí podrobnou fotodokumentaci.
Naskladňování zvířat může být provedeno až po vyřazení všech zvířat z chovu, splnění všech úkonů uvedených v Dotačním programu 8.F.a. a po uplynutí minimální doby, po kterou musí být jednotlivé stáje i celé hospodářství bez prasat.
Chovatel KVS doloží negativní výsledky vyšetření na PRRS naskladňovaných zvířat ještě před samotným naskladněním do chovu – protokol o laboratorním vyšetření nebo potvrzení o tom, že zvířata pocházejí z PRRS prostého chovu. Nejdříve 14. den po naskladnění všech zvířat odebere úřední veterinární lékař nebo soukromý veterinární lékař vzorky k vyšetření na PRRS.
Počet zvířat, která mají být vyšetřena – viz schéma pro určení počtu odebraných vzorků v závislosti na počtu naskladněných kusů:
Schéma pro určení počtu odebraných vzorků v závislosti na počtu naskladněných kusů.

Výpočet je založen na 95% vypovídací hodnotě, senzitivita diagnostického testu 98 % a předpokládaná prevalence onemocnění 5 %.
Počty vzorků dle počtu zvířat ve vyšetřované skupině je následující:

Počet naskladněných zvířat	odpovídající počet odebraných vzorků
50 ks	36
100 ks	46
150 ks	50
200 ks	52
250 ks	54

300 ks	55
400 ks	56
500 ks	57
700 ks	58
1 100 ks	59
2 800 ks a více	60

V případě, že kanci nebudou nakoupeni společně s prasničkami, je nutné vyšetřit všechny kance, kteří budou jakýmkoli způsobem přicházet do styku s nově naskladněnými zvířaty!

4. Potvrzení KVS:

Krajská veterinární správa po splnění všech podmínek chovatelem a obdržení negativních výsledků laboratorního vyšetření a KÚD potvrdí chovateli, bez zbytečného prodlení, doklad o ukončení ozdravování Potvrzení KVS SVS – Žádost o **ukončení** ozdravovacího programu (vzor je přílohou manuálu). Tento doklad je možné potvrzovat v průběhu roku.

Popis hygienické smyčky:

Hygienická smyčka je obvykle stavební objekt nebo jeho vymezená část, umístěná na okraji výrobní zóny s komunikačním napojením na zónu pomocných provozů. Je určena k zabezpečení ochrany farem před zavlečením nákazy osobami, tj. pracovníky farmy, kontrolními orgány, orgány služeb a jinými osobami včetně návštěv. Plní současně funkci sociálního a hygienického zařízení pro ošetřovatele zvířat a další pracovníky farmy.

Hygienická smyčka se skládá z nečisté šatny na občanský oděv, hygienického filtru, který obsahuje sprchu, umyvadlo a WC a čisté šatny na pracovní oděv. Šatny nutno vybavit odkládacími šatnovými skříňkami a omyvatelnými lavicemi s policemi na uložení obuvi. Vlastní řešení hygienické smyčky vychází z reálných individuálních podmínek každého chovu; a současně závisí jednak na druhu zvířat, která jsou na farmě chována a jednak na úrovni biologické bezpečnosti, která je v daném chov nastavena.

Chovy prasat s vysokou biologickou bezpečností mají mít řešení a vybavení hygienické smyčky následující (viz schéma 1):

- samostatná místnost (černá zóna) se skříňkou na civilní oděv a obuv je propojena průchozí sprchou se samostatnou místností (bílá zóna) se skříňkou na faremní pracovní oděv a pracovní obuv, součástí hygienické smyčky je WC. Jediný průchod mezi černou a bílou zónou hygienické smyčky je možný pouze přes průchozí sprchu. Průchozí sprcha je optimálním řešením, zabraňujícím možnosti přímého přechodu zaměstnanců z nečisté (černé) do čisté (bílé) šatny, která je u některých chovů doplněná automatickým senzorem spuštění vody. Před vstupem do chovu by si pracovníci měli odložit civilní oděv a obuv, osprchovat si celé tělo včetně vlasů, osušit se a obléct se do faremního oděvu a faremní obuvi a dále si před vstupem do chovu umýt a vydezinfikovat ruce.

<u>Pomocné prostory</u> hygienické smyčky
- místo na umytí a dezinfekci pracovní obuvi při vstupu z chovu do bílé šatny
- prostory na praní a sušení pracovních oděvů

Pokud není pračka pracovních oděvů umístěna v bílé zóně, je hygienickou smyčku dále nutno vybavit prokládací skříní pro odvoz a očistu pracovních oděvů, zařízením pro pravidelný úklid a dezinfekci, zařízením pro omývání pracovní obuvi. Vnitřní povrchy stěn a stropů hygienického filtru nutno provést omyvatelné.

Na farmách s vysokou úrovní biosecurity je pro zaměstnance i návštěvy k dispozici jeden pracovní oděv určený pouze pro pohyb v bílé zóně. Vzhledem k tomu, že by se pracovní oděvy neměly dostat mimo areál farmy, měla by být každá farma vybavena pračkou a sušičkou na praní a sušení pracovních oděvů.
Schéma 1: Hygienická smyčka – vysoká úroveň biologické bezpečnosti

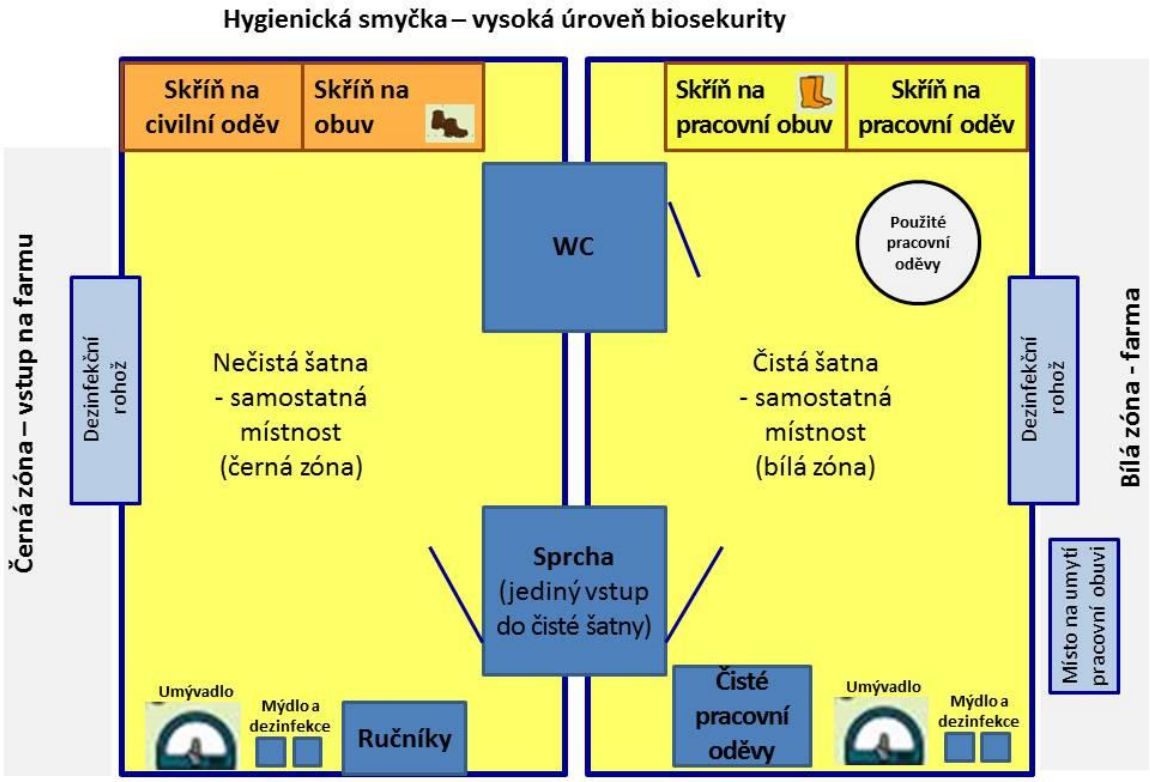

Principy černobílého provozu:

Farma je rozdělena do několika zón, které mají přesně vymezené styčné body. Všechny budovy, kde jsou ustájené zvířata, tvoří výrobní zónu. **Výrobní zóna (bílá zóna)** je osobám přístupná pouze přes hygienickou smyčku, pro nově nakoupená zvířata přes veterinární smyčku, tj. přes karanténní stáj, která by měla mít vlastní šatnu pro převlečení a přezutí. **Provozní zóna (černá zóna)** zahrnuje sklady krmiv, přečerpávací a skladovací jímky na kejdu, administrativní budovu, stavby pro stroje, kafilerní box, záložní zdroj energie. Vozidlům je přístupná přes dezinfekční vjezd.

Chov musí být oplocen a trvale uzavřen. Vstup do farmy musí být vybaven vstupní dezinfekcí pro dopravní prostředky a lidi. Pro nakládání a vykládání zvířat musí být vybudována překládací rampa na úrovni rozhraní mezi černou a bílou zónou tak, aby vozidla převážející zvířata nevjížděla do bílé zóny. Před každou halou musí být vybudována vstupní dezinfekce pro obsluhující personál a služby. Vchody do hal musí být uzavřeny. Kafilerní box musí být

pravidelně dezinfikován a musí být umístěn na okraji bílé zóny tak, aby vozidlo asanačního podniku nezajíždělo do areálu hospodářství.